

AGENDA 21 LOCAL DE GIRONA

dibuixem un camí

EL PLA D'ACCIÓ LOCAL CAP A LA SOSTENIBILITAT

(versió resumida, sense les fitxes de les accions)

octubre 2004

Coordinació redacció:
Agenda 21 Local de Girona
Ajuntament de Girona

INDEX:

<u>Dibuixem un camí cap a la sostenibilitat</u>	3
L'Agenda 21 i la Sostenibilitat.....	3
El procés de Girona cap a la Sostenibilitat.....	4
Dibuixem un camí: 15 fites per una Girona més sostenible	7
El Pla d'Acció Local per a la Sostenibilitat de Girona	10
<u>El Pla d'Acció Municipal cap a la Sostenibilitat de Girona</u>	13
EIX 1. GIRONA, UN ESPAI ON VIURE	16
Bloc 1.1 L'entorn natural i la biodiversitat.....	18
Bloc 1.2 La mobilitat en una ciutat accessible	26
Bloc 1.3 El procés de construcció d'una ciutat sostenible	42
Bloc 1.4 La planificació a nivell supramunicipal	47
EIX 2. GIRONA, UNA MANERA DE VIURE	61
Bloc 2.1 Gestió eficient i sostenible dels recursos.....	63
Bloc 2.2 Millora de la qualitat ambiental.....	81
Bloc 2.3 Millora de la qualitat de vida i creació d'un model de ciutat des de la perspectiva del desenvolupament local.....	94
EIX 3. GIRONA, UN ESPAI PER PARLAR	105
Bloc 3.1 Educació, comunicació i participació des de i per a la sostenibilitat ..	107
Bloc 3.2 Els pactes ciutadans per a la sostenibilitat	125
Bloc 3.3 El pla d'avaluació i seguiment.....	127
EIX 4. GIRONA, TOTS JUNTS.....	130
Bloc 4.1 Foment i integració de la diversitat.....	132
Bloc 4.2 La relació entre universitat i ciutat.....	136
Bloc 4.3 Espais de participació, intercanvi i coordinació.....	137
Bloc 4.4 Una societat gironina justa i sostenible amb tot el planeta.....	146
<u>La valoració del Pla d'Acció Municipal 2004-2007</u>	151
Valoració econòmica i temporalització	151
Valoració del nivell de participació.....	153
<u>El Pla d'Avaluació i Seguiment</u>	155
El procés d'avaluació i seguiment	155
Pactes i compromisos ciutadans	156
El Sistema d'indicadors de sostenibilitat de Girona	156

Documents complementaris

DOCUMENTS PRÈVIS

Declaració d'Objectius de l'Agenda 21 Local de Girona. (juny 2000)

Agenda 21 Local de Girona. Declaració d'Objectius. Percepció de l'estat de la situació. *Informació de les àrees municipals al Consell Municipal de Sostenibilitat de Girona. Resum de la secretaria tècnica.* (setembre 2001)

MEMÒRIES DESCRIPTIVES DELS OBJECTIUS

Objectiu 1. Informació, participació i bones pràctiques ciutadanes (juliol 2003)

Objectiu 2. Planificació territorial i administrativa (juliol 2003)

Objectiu 3. Planificació urbana i rehabilitació (setembre 2003)

Objectiu 4. Espai públic i entorn natural (novembre 2002)

Objectiu 5. Accessibilitats i mobilitat urbana (juliol 2003)

Objectiu 6. Estalvi energètic i fonts d'energia (gener 2003)

Objectiu 7. El cicle de l'aigua (novembre 2002)

Objectiu 8. Contaminació urbana (juny 2002)

Objectiu 9. Residus (novembre 2002)

Objectiu 10. Creixement i promoció econòmica (març 2004)

Objectiu 11. Benestar i integració social: Cohesió social (febrer 2004)

Objectiu 12. Cultura (març 2004)

Objectiu 13. Educació (desembre 2003)

Objectiu 14. Cooperació solidària internacional (febrer 2004)

AVALUACIONS EXTERNES

Avaluació externa obj.1 Informació, participació i bones pràctiques ciutadanes

Avaluació externa obj.2 Planificació territorial i administrativa

Avaluació externa obj.3 Planificació urbana i rehabilitació

Resum conjunt de les avaluacions dels objectius 2 i 3

Avaluació externa obj.4 Espai públic i entorn natural

Avaluació externa obj.5 Accessibilitats i mobilitat urbana

Avaluació externa obj.6 Estalvi energètic i fonts d'energia

Avaluació externa obj.7 El cicle de l'aigua

Avaluació externa obj.8 Contaminació urbana

Avaluació externa obj.9 Residus

Avaluació externa obj.10 Creixement i promoció econòmica

Avaluació externa obj.11 Benestar i integració social: Cohesió social

Avaluació externa obj.12 Cultura

Avaluació externa obj.13 Educació

Presentació avaluador extern Obj.14 Cooperació solidària internacional

DIAGNOSIS

Diagnòsica estratègica dels objectius de l'Agenda 21 Local de Girona (maig 2004)

Resum de les sessions de treball per elaborar una diagnòsica estratègica

Dibuixem un camí: 15 fites per assolir una ciutat més sostenible

Resultat de la jornada oberta del dia 5 de juny de 2004

DIBUIXEM UN CAMÍ CAP A LA SOSTENIBILITAT

15 fites per una Girona més sostenible, i les eines per assolir-les

L'AGENDA 21 I LA SOSTENIBILITAT

La Conferència sobre Medi Ambient i Desenvolupament (la Cimera de la Terra), celebrada a Rio de Janeiro el mes de juny de 1992, tractà obertament el tema de la sostenibilitat i tots els caps d'estat reunits van acordar que calia treballar activament per assolir un model de societat sostenible, es a dir, que assegurí que **satisfem les nostres necessitats materials i humanes sense posar en risc la capacitat de les generacions futures per satisfer les seves**.

En aquella cimera es va aprovar aprovà el Pla d'Acció o Programa de les Nacions Unides per al segle XXI, més conegut com Agenda 21, que és un document extens, de 40 capítols, que proposa un conjunt d'accions tant a nivell estatal com regional i local per fer possible el desenvolupament sostenible del conjunt del planeta.

La guia de l'Agenda 21 "L'aliança global per al medi ambient i el desenvolupament" (editada per les Nacions Unides CNUMAD l'any 1992, i traduïda per la Generalitat de Catalunya l'any 1995) proposa una lectura de l'agenda 21 amb set grans idees:

El món pròsper: centrat en la realització de polítiques internacionals dirigides a accelerar el desenvolupament sostenible i en la integració del medi ambient i el desenvolupament en la presa de decisions.

El món just: centrat en la lluita contra la pobresa, els canvis en el model de consum, la dinàmica demogràfica per a la sostenibilitat i el paper de la sanitat.

El món habitable: centrat en el desenvolupament sostenible dels nuclis de població, l'abastament d'aigua a les ciutats, la gestió ambientalment neta de residus sòlids i la contaminació i la sanitat urbanes.

El món fèrtil: basat en la planificació i en la gestió dels recursos de la Terra, la gestió dels recursos d'aigua dolça i energètics, en una agricultura i un desenvolupament rural i forestal sostenibles. També es basa en la gestió d'ecosistemes fràgils, la conservació de la diversitat biològica i la gestió ambientalment racional de la biotecnologia.

El món compartit: proposa la protecció de l'atmosfera, la protecció d'oceans i mars i la utilització sostenible dels recursos marins vius

El món net: pretén assolir la gestió ambientalment neta dels productes químics tòxics i dels residus perillosos.

El món de les persones: vol assolir la participació mitjançant l'educació, la consciència pública i la formació pràctica així, com l'enfortiment del paper dels grups principals.

En el capítol 28 de l'Agenda 21 es diu que molts dels problemes i també de les solucions que s'hi preveuen estan relacionats d'alguna manera amb les autoritats locals i, en conseqüència, es fa una crida a aquestes autoritats perquè hi participin i cooperin per assolir els objectius de l'esmentat programa.

L'any 1994, un conjunt de ciutats europees es reunien a Aalborg, i iniciaven un llarg camí cap al desenvolupament sostenible de les ciutats. En la reunió s'aprovava la carta d'Aalborg, el document que fixa les grans idees sobre les quals basar les actuacions cap a la sostenibilitat en les ciutats. L'Ajuntament de Girona, l'any 1996, va assumir el compromís de la carta d'Aalborg.

Les Agendes 21 Locals, dins d'aquest context, són el conjunt estructurat d'actuacions necessàries per avançar cap al desenvolupament sostenible d'un municipi. Han de representar el punt d'arrencada d'un procés de diàleg i concertació entre les autoritats locals i els components dels teixits socioeconòmic i polític dels municipis.

Des de l'any 1999 la Diputació de Girona, a través de la seva àrea de Medi Ambient, promou el desplegament de les Agendes 21 Locals i l'elaboració de Plans d'Acció Local per a la Sostenibilitat (PALS) a diferents municipis de les comarques gironines.

EL PROCÉS DE GIRONA CAP A LA SOSTENIBILITAT

Antecedents: el Pla de Ciutat.

La ciutat de Girona va promoure en els anys 1993 i 1994 un debat estratègic de futur anomenat "Pla de Ciutat" en el qual hi van participar gairebé 200 persones i que va reunir 25 objectius (amb 208 accions) dins de cinc línies estratègiques. La tercera d'aquestes línies corresponia a "*Situar-se a la avantguarda de la millora del medi ambient i del paisatge urbà per aconseguir una qualitat de vida i de treball avançats*". El Consell Director del Pla de Ciutat va realitzar al desembre de 1997 una primera revisió dels objectius del Pla de Ciutat. En aquesta revisió es va decidir promoure el desenvolupament d'una Agenda Local XXI com a projecte motor que aglutinés la major part de les actuacions de la línia estratègica 3 i que ajudés a avançar en la corresponsabilitat per a una ciutat sostenible.

La Declaració d'Objectius de l'Agenda 21 Local de Girona.

El dia 6 de juny de 2000 el Ple de l'Ajuntament de Girona aprovà per unanimitat la *Declaració d'Objectius de l'Agenda 21 Local de Girona*. Aquest document posa les bases metodològiques per al desenvolupament de l'Agenda 21 Local de Girona i per a la **realització d'un Pla d'Acció Local cap a la Sostenibilitat (PALS)**, i indica els 14 objectius temàtics que s'han debatut:

- ? Informació, participació i bones pràctiques ciutadanes
- ? Planificació territorial i administrativa
- ? Planificació urbana i rehabilitació
- ? Espai públic i entorn natural
- ? Accessibilitats i mobilitat urbana
- ? Estalvi energètic i fonts d'energia
- ? El cicle de l'aigua
- ? Contaminació urbana
- ? Residus
- ? Creixement i promoció econòmica
- ? Benestar i integració social: cohesió social
- ? Cultura
- ? Educació
- ? Cooperació solidària internacional

Amb la *Declaració d'Objectius* l'Ajuntament de Girona assumeix el compromís de treballar per una ciutat més sostenible i impulsar un procés que signifiqui conservar els recursos, el medi i la seva diversitat i perseguir per damunt de tot l'equitat econòmica i

la justícia social. El **promotor del procés és l'Ajuntament** i el **Consell Municipal de Sostenibilitat** de Girona és l'àmbit principal de **participació ciutadana** en el procés.

Declaració pel desenvolupament sostenible

L'Ajuntament de Girona, coneixedor dels reptes ambientals, econòmics i socials que planteja el procés global de desenvolupament, en representació de la població de la seva ciutat, assumeix la responsabilitat de col·laborar activament a buscar solucions des de l'àmbit local. Aquesta dimensió local no s'exhaureix en ella mateixa, com si intentés una solució parcial i aïllada, sinó que aspira a projectar-se cooperativament cap a territoris propers i llunyans, en un esforç solidari de cerca de la sostenibilitat global. I no només vol defensar i difondre una idea de sostenibilitat associada a la globalitat en l'estricta sentit territorial del conjunt del planeta, sinó també en el d'integració de totes les dimensions en què es desplega l'activitat humana: formativa, participativa, social, cultural, econòmica i mediambiental. De totes elles, la dimensió mediambiental ha anat adquirint un relleu molt destacat, especialment pel risc que veiem en la degradació de l'entorn i els recursos naturals provocada per hàbits d'explotació i consum progressivament descontrolats. La consideració del medi ambient com un simple dipòsit de recursos i elements instrumentals que sembla que es puguin explotar indefinidament i desordenadament hauria de substituir-se, per la via formativa i en diàleg democràtic entre tots, per una nova concepció respectuosa de la natura com a valor en si mateixa, amb caràcter final i no instrumental, digna de preservació en la seva integritat, salut i bellesa, i no pas per un afany de crear-nos un nou mite o una nova mística -opció que cadascú podria lliurement assumir-, sinó perquè l'avenç del mateix coneixement que ens ha permès progressar socialment i tecnològicament comporta que la persona humana s'hagi de reconèixer -fins i tot després de l'alta autonomia obtinguda per les seves creacions culturals, tecnològiques i de tota mena-, com una modesta part integrant d'una unitat global de la natura a la qual són indistriablement vinculats el seu benestar i la seva mateixa supervivència.

Per tot això, l'Ajuntament proposa actuar des de la seva competència en la promoció d'un desenvolupament sostenible que satisfaci les necessitats materials i humanes d'aquesta generació sense posar en risc, i ni tan sols minvar, la capacitat de les futures per satisfer les seves. Aquest objectiu és rellevant per a una ciutat que, com Girona, s'ha compromès també com a Ciutat pels Drets Humans, atès que la "solidaritat intergeneracional" és considerada com una de les noves demandes de dret a incorporar en la Declaració dels Drets Humans, que, com a realitat històrica que són, necessiten atendre en la seva evolució les noves exigències de la dignitat humana, de la qual constitueixen l'expressió universalment més reconeguda. I avui, òbviament, la plenitud i integritat de la dignitat humana, present i futura, és expressament associada a la plenitud i integritat de la natura de la qual forma part.

Aquest Ajuntament, doncs, assumeix el compromís d'establir progressivament en tots els seus àmbits d'actuació una orientació de treball i uns enfocaments més afins amb els objectius del desenvolupament sostenible, i de prendre les mesures, fortament interdependents, que han de permetre: a) vetllar per la prosperitat econòmica i l'ocupació, b) fomentar la igualtat, la cohesió social i la regeneració del conjunt de la ciutat, c) protegir i millorar el medi ambient i d) assolir progressivament, amb la màxima implicació i participació possible de tota la ciutadania, la sostenibilitat local i contribuir solidàriament a l'assoliment de la sostenibilitat mundial.

Declaració d'Objectius de l'Agenda 21 Local de Girona (2000)

El procés de l'Agenda 21 Local de Girona

En el marc del procés iniciat amb la *Declaració d'Objectius*, el **Consell Municipal de Sostenibilitat** es va constituir el mes de juny de l'any 2001 i té un paper determinant en l'avaluació i seguiment de tot el procés d'Agenda 21 Local com a part objectiva, independent i participativa. A partir de les seves opinions i debats s'ha establert la metodologia de treball i participació en el procés (figura 1).

Dins aquest procés, l'**Ajuntament de Girona**, va adherir-se l'any 2002 al programa de la Diputació de Girona per tal d'elaborar un procés d'Agenda 21 Local, que culmina amb el **Pla Acció Local per a la Sostenibilitat (PALS)** que es presenta en el present document.

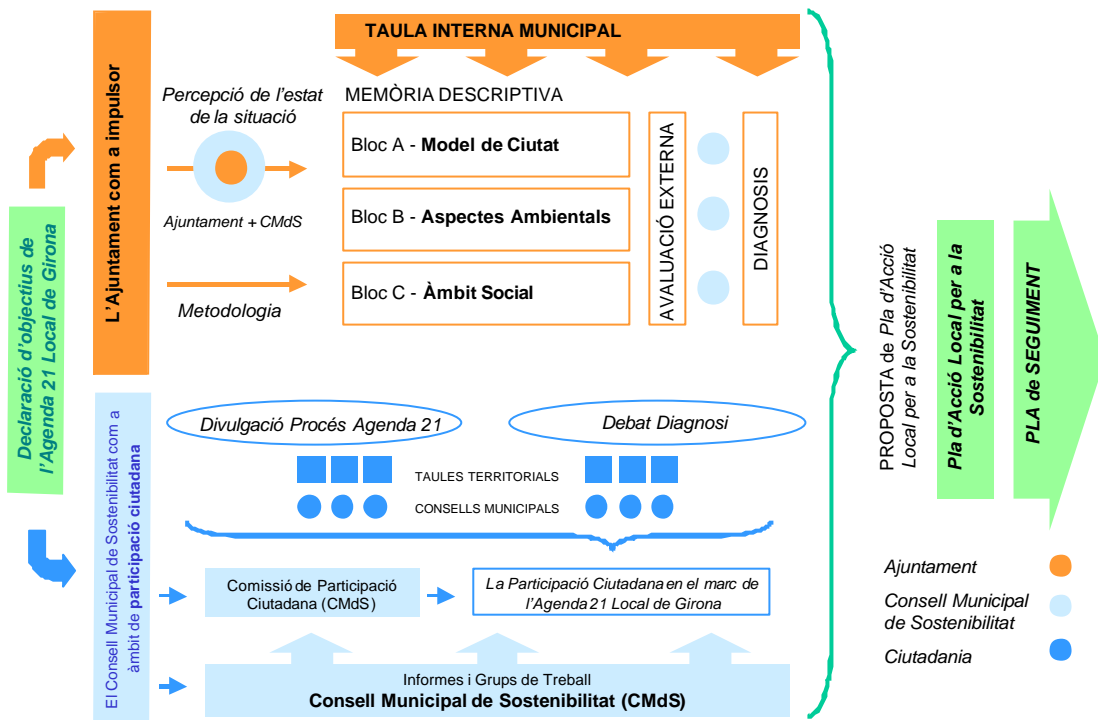


Figura 1. Esquema inicial del procés de l'Agenda 21 Local de Girona

Per cada un dels 14 objectius temàtics l'Ajuntament ha preparat una memòria descriptiva de la situació i ha encarregat una avaluació a un expert extern (documents complementaris). A partir d'aquesta documentació, el Consell de Sostenibilitat ha realitzat varies sessions de treball per tal de debatre el tema i realitzar propostes consensuades de línies estratègiques a treballar per tal de millorar la sostenibilitat del aspecte tractat en la ciutat. Els documents de treball i debat realitzats fins el moment inclouen la Declaració d'Objectius, les memòries descriptives, les avaluacions externes i la diagnosi estratègica. Tots aquests documents es poden consultar als documents complementaris o a la web: www.ajuntament.gi/sostenibilitat/agenda21/documents.html

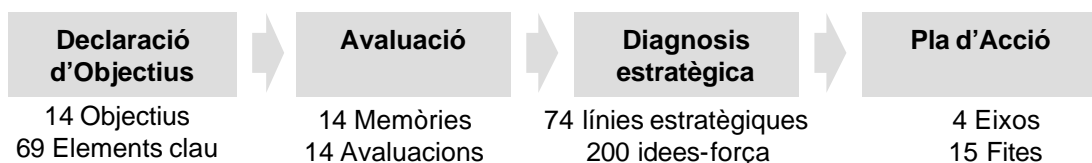


Figura 2. Esquema de l'evolució dels documents en el procés de l'Agenda 21 Local de Girona

Tal i com es representa en la figura 2, la diagnosi estratègica (veure els documents complementaris) recull les 74 propostes de línies (amb poc més de 200 idees-força) sorgides de les sessions de debat dels 14 objectius temàtics. Totes aquestes línies es troben agrupades i estructurades en 4 grans eixos transversals i resumides en les 15 fites de “*Dibuixem un camí*”. El **Pla d’Acció Local per a la Sostenibilitat (PALS)** de Girona es construeix al voltant d’aquests 4 eixos:

- ? **Girona, un espai on viure**
- ? **Girona, una manera de viure**
- ? **Girona, un espai per parlar**
- ? **Girona, tots junts**

En resum, les línies estratègiques a treballar per assolir una Girona més sostenible són les 74 propostes de línies (amb poc més de 200 idees-força) sorgides de les sessions de debat dels 14 objectius temàtics i que es troben resumides en les 15 fites de “*Dibuixem un camí*”.

DIBUIXEM UN CAMÍ: 15 fites per assolir una ciutat més sostenible

Les 15 fites que busca assolir l’Agenda 21 Local de Girona, agrupades amb el nom de “*Dibuixem un camí*”, són el resultat final del conjunt de debats i idees sorgides en les diverses sessions de treball organitzades pel Consell Municipal de Sostenibilitat. El redactat de les 15 fites sorgeix de la jornada oberta del dia 5 de juny de 2004 i la sessió plenària del Consell de 21 de juny de 2004, com a resum de fàcil divulgació del conjunt de línies estratègiques debatudes. Per això, les idees i conceptes que s’inclouen en aquests redactats són molt més amplis. Per a una millor comprensió del seu contingut us remetem al document *Diagnosi estratègica dels objectius de l’Agenda 21 Local de Girona*, que conté íntegrament les 74 propostes de línies i les poc més de 200 idees-força resultants de les sessions de treball, i també als elements clau de la *Declaració d’Objectius de l’Agenda 21 Local de Girona*. Per facilitar-ne la comprensió, en aquest apartat presentem una explicació de les idees i conceptes sorgits dels diferents documents i sessions de treball i que s’agrupen dins de cada fita.

EIX 1. GIRONA, UN ESPAI ON VIURE

1.1. *Desenvolupar plans de gestió integral dels espais naturals i zones verdes per potenciar la biodiversitat i la connectivitat facilitant el coneixement, identificació i participació de la ciutadania.*

Dins d’aquesta fita, es considera potenciar la gestió integral de la biodiversitat i espais naturals de Girona, i que aquesta hauria d’incloure el realitzar intervencions per controlar plantes al·lòctones i continuar l’exemple de potenciar espècies mediterrànies en els espais públics. També mantenir el mosaic d’hàbitats al municipi, i preservar els espais poc representats, com són els camps de conreu. Es recomana també el fer un seguiment dels espais naturals a través d’indicadors d’avaluació, i realitzar estudis de determinats grups taxonòmics (com els ratpenats, les papallones, ...) dels que es disposa poca informació o que es poden considerar sensibles o bioindicadors. Pel que fa a millora de la informació existent, es destaca també la necessitat d’ampliar el coneixement dels estudis i aspectes geològics. Per tal de facilitar la recopilació i difusió de la informació es recomana instaurar un sistema integrat d’informació que sigui d’ús comú i accessible; així com donar suport, treballar en comú, i reconèixer la tasca de les entitats existents al municipi. Finalment es destaca la necessitat d’acostar els

ciutadans i ciutadanes als espais verds a través de la informació, la senyalització de rutes i espais, i campanyes de sensibilització.

1.2. Per minimitzar els impactes locals i globals de la mobilitat, calen pactes municipals i supramunicipals que redueixin els desplaçaments privats contaminants mitjançant una xarxa de transport sostenible i funcional.

Dins aquesta fita es busca prioritzar els desplaçaments a peu, en bicicleta i en transport públic per davant del cotxe. Per assolir-ho, es proposa promoure polítiques de pacificació del trànsit, tot augmentant les zones de vianants i de prioritat invertida; vetllar pel compliment de la normativa; potenciar el transport públic amb la millora de l'oferta i la informació sobre les línies de transport urbà, el donar prioritat als autobusos en la circulació i afavorir els intercanvis intermodals. Es considera que tots aquests aspectes s'haurien de poder planificar des d'una perspectiva supramunicipal, i per això es proposa elaborar un Pacte Supramunicipal de la Mobilitat Sostenible; potenciar un observatori de la mobilitat; i participar en la creació i gestió d'una Autoritat Metropolitana del Transport.

1.3. Cal pactar entre tots el model de sistema urbà que redueixi la petjada ecològica i que sigui socialment just; i establir els criteris concrets i les responsabilitats en tots els camps i per a tots els agents socials.

Dins aquesta fita es busca consensuar criteris de sostenibilitat per aplicar a totes les escales de planificació i execució de la ciutat. La planificació haurà de fomentar la descentralització i accessibilitat als diferents serveis, i incorporar criteris de mobilitat sostenible. També s'hi proposa un pla de xoc pels barris amb menys recursos i la promoció de l'habitatge social i sostenible.

1.4. Promoure organismes supramunicipals per a la coordinació, planificació, participació i gestió dels sistemes naturals, la planificació urbanística, econòmica i social, la mobilitat i els serveis generals.

Aquesta fita recull la necessitat de coordinació supramunicipal en la gestió del trànsit i la mobilitat en general, del sistema d'espai naturals, de l'habitatge i el sòl industrial, i de determinats aspectes de la política econòmica i social.

EIX 2. GIRONA, UNA MANERA DE VIURE

2.1. Elaborar un pla per tal de reduir la despesa energètica, la dependència externa, i augmentar l'ús de les energies renovables en detriment de les no renovables (fòssil i nuclear).

En aquesta fita es recull la creació d'una agència local d'energia –oberta supramunicipalment- per a l'estalvi d'energia i la promoció d'energies renovables. Amb la creació de l'Agència s'hauria de facilitar el continuar amb el pla municipal d'estalvi d'energia, instaurar la comptabilitat energètica municipal, realitzar un pla d'auditories energètiques, facilitar la introducció d'energies renovables en els edificis públics, i establir ordenances que incentivin actuacions en matèria d'estalvi d'energia. També afavorir l'adopció de criteris bioclimàtics i d'estalvi d'energia en el disseny i planificació de les noves edificacions, incentivar a les empreses a realitzar actuacions i bones pràctiques energètiques, mantenir el sindicadors de sostenibilitat en matèria energètica, i impulsar campanyes d'informació i sensibilització ciutadana.

2.2. Introduir criteris per a una nova cultura de l'aigua. Posant èmfasi en l'estalvi, reducció i optimització.

Aquesta fita incorpora la introducció de mesures en els nous edificis i en la planificació urbanística per millorar la gestió de l'aigua i especialment la recollida de pluvials. També inclou el continuar amb la renovació i millora de la xarxa d'abastament d'aigua potable; estudiar i fomentar el reaprofitament de les aigües pluvials i les depurades; diversificar els abastaments usant aigua de pous per regar i recuperar les fonts; i millorar i ampliar l'estació depuradora.

2.3. Definir un nou model de gestió de residus que potenciï el model de les 3R i minimitzi la incineració i l'abocament com a sistemes de tractament.

Aquesta fita inclou el definir un nou model de gestió dels residus que potenciï la Reducció, la Reutilització, i el Reciclatge (les 3R) i minimitzi la necessitat de sistemes de tractament finalistes com la incineració i l'abocament. El nou model tindrà en compte mesures per adequar la via pública, les zones comunitàries i els domicilis a les necessitats de la gestió dels residus. També haurà de contemplar els residus comercials, estendre la recollida de l'orgànica a tots els barris, potenciar i facilitar la recollida selectiva, i implicar els ciutadans introduir amb campanyes d'educació ambiental i mesures incentivadores.

2.4. Disminuir la contaminació atmosfèrica, acústica i electromagnètica a escala local; i contribuir, des de Girona, a la disminució de les emissions de gasos relacionats amb l'efecte hivernacle.

Dins aquesta fita s'inclou la necessitat de realitzar estudis i disposar, i facilitar, informació sobre l'estat actual de la contaminació atmosfèrica, acústica i electromagnètica de la ciutat. I poder revisar i consensuar els límits acceptables, i actuar sobre els focus puntuals de soroll i gasos, i contribuir, des de Girona, a la disminució de les emissions de gasos relacionats amb l'efecte hivernacle.

2.5. Promoure bones pràctiques ambientals.

Aquesta fita recull les propostes de promoure bones pràctiques ambientals a les empreses i també en les actituds i hàbits de tots els ciutadans i ciutadanes.

2.6. Millorar la qualitat de vida

Aquesta línia proposa que s'inclouin en els Plans d'Acció aspectes de millora de la qualitat de vida relacionats amb la salut, l'esport, el món laboral i l'organització del temps.

EIX 3. GIRONA, UN ESPAI PER PARLAR

3.1. Promoure el coneixement, la participació crítica i responsable i la implicació en les decisions, de la ciutadania; amb un llenguatge clar i entenedor; centrat en els barris, sectors, associacions de veïns i persones; a partir de les seves necessitats i interessos; tot això en un procés de mitjà-llarg termini, en el marc de la ciutat educadora.

En aquesta fita s'agrupen totes les propostes destinades a afavorir el coneixement i participació dels ciutadans en la construcció de la Girona sostenible.

EIX 4. GIRONA, TOTS JUNTS

4.1. Fomentar la integració des del respecte a la diversitat mitjançant polítiques actives d'educació, habitatge, ocupació i cultura.

Dins aquesta fita s'hi recullen les propostes en matèria d'educació, d'accés a l'habitatge, d'accés a l'ocupació, i de creació i oferta cultural, encaminades a facilitar la integració activa en la societat de tots els col·lectius (joves, immigrants, gent gran, persones malaltes, etc.).

4.2. Recuperar i reinventar la relació entre Universitat i ciutat.

Aquesta fita recull la necessitat d'incrementar la vinculació amb la Universitat de Girona, com a font de pensament, espai de trobada i debat, i com a agent clau de la ciutat en el procés de definir i d'assolir una ciutat més sostenible.

4.3. Crear espais de participació, intercanvi i coordinació amb la inclusió dels diferents discursos existents (sectors, àrees, col·lectius, generacions, institucions, grups, etc.) per tal d'optimitzar esforços i recursos en educació, cultura i esports, per assolir la cohesió social i el desenvolupament sostenible.

En aquesta fita es recullen els aspectes de potenciació de la transversalitat, que inclouen el potenciar la comunicació i coordinació entre agents públics i privats, fomentar una major transversalitat entre sectors, promoure l'intercanvi entre professionals, i optimitzar els serveis i equipaments existents.

4.4. Transformar les polítiques de cooperació internacional per tal de generar efectes bidireccionals que permetin assolir un model de societat sostenible.

Amb aquesta fita es busca promoure una estratègia d'acció transversal en els afers globals, i sobretot que les polítiques de cooperació internacional que es realitzin des de Girona promoguin també canvis en el model de societat de Girona per tal que aquesta sigui més sostenible i justa.

EL PLA D'ACCIÓ LOCAL PER A LA SOSTENIBILITAT DE GIRONA.

El projecte de ciutat sostenible és un procés dinàmic i evolutiu i en aquest sentit, i tal com recull la Declaració d'Objectius, s'ha d'entendre que l'Agenda 21 Local no és un fi en ella mateixa, sinó un instrument de transició cap a la sostenibilitat posat a disposició de tots els ciutadans i ciutadanes de Girona per avançar cap al desenvolupament sostenible. Amb aquest sentit, i a partir dels 4 eixos i les 15 fites de *Dibuixem un camí*, el Pla d'Acció Local per a la Sostenibilitat (PALS) s'estructura (figura 3) en Plans d'Acció Municipals (PAM), Pactes Sectorials i Ciutadans, i un Pla d'Avaluació i Seguiment (PAS) que inclou un Sistema d'Indicadors i un procés d'Avaluació.

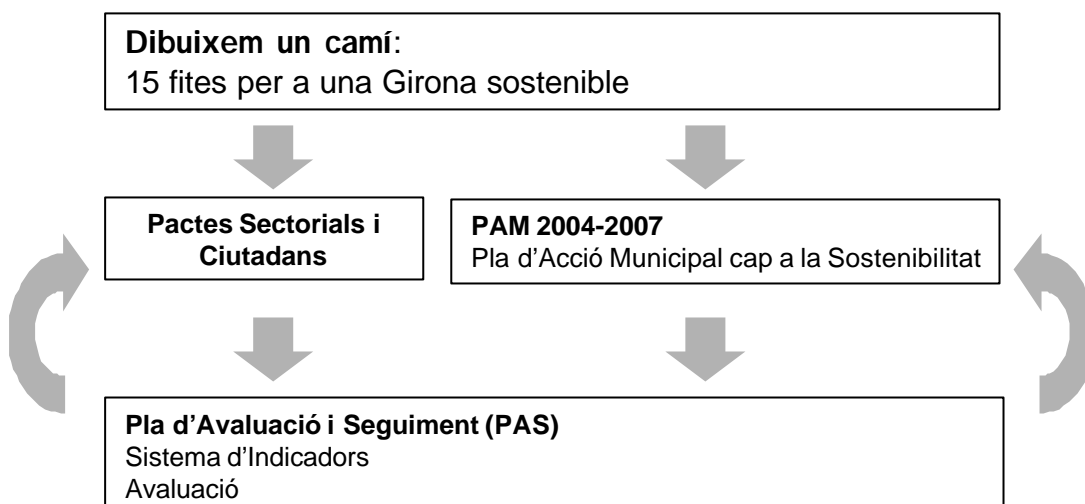


Figura 3. Esquema de les parts del Pla d'Acció Local cap a la Sostenibilitat (PALS) de Girona

Aquest esquema de Pla d'Acció per a la Sostenibilitat (PALS) de Girona parteix de les mesures recollides en la part III "Sistema d'Avaluació, seguiment i difusió de l'Agenda 21 Local i del Pla d'Acció Local" de la *Declaració d'Objectius de l'Agenda 21 Local de Girona*, i que estableixen un sistema de Pla d'Acció obert, en continu, on cada àrea o departament de l'Ajuntament proposi accions; i on el Consell Municipal de Sostenibilitat es responsabilitzi de l'avaluació i seguiment.

PART III
Sistema d'avaluació, seguiment i difusió de la l'Agenda 21 Local i del Pla d'Acció Local.
El seguiment sistemàtic dels objectius i elements clau prioritzats i dels indicadors seleccionats, així com la difusió generalitzada del seu estat i evolució ha de ser la garantia de millora contínua del procés de sostenibilitat. Per això, l'Ajuntament de Girona adoptarà les següents mesures:
Primera. Assumirà com a seus els principis fonamentals de l'Agenda 21 Local de Girona i vetllarà pel seu compliment i posarà els mitjans econòmics humans i materials per tal de dur-la a terme.
Segona. Els representants municipals i el Consell Municipal per a la Sostenibilitat es reuniran, com a mínim, una vegada a l'any, per analitzar el grau de compliment del Pla d'Acció Local i revisar, si és el cas, els indicadors proposats.
Tercera. Cada àrea o departament de l'Ajuntament implicat en l'Agenda 21 Local assumirà els objectius i elements clau i les directrius, estratègies i prioritats que se'n derivin, dels quals té responsabilitat i proposarà les accions necessàries per aconseguir l'evolució positiva dels indicadors del Pla d'Acció Local de Girona. El Departament de Medi Ambient i Sostenibilitat s'encarregarà de coordinar el procés i de recopilar la documentació aportada per cada àrea o departament.
Quarta. L'Ajuntament es compromet a editar i difondre, com a mínim amb una periodicitat anual, l'estat de compliment de l'Agenda 21 Local. Igualment, amb l'objectiu de mantenir viu el procés d'informació i participació ciutadana es redactarà un pla anual d'activitats d'educació i divulgació en relació amb el desenvolupament sostenible.

Declaració d'Objectius de l'Agenda 21 Local de Girona (2000)

El Pla d'Acció Municipal cap a la Sostenibilitat.

El **Pla d'Acció Municipal cap a la Sostenibilitat** (PAM) està format pel conjunt d'accions concretes definides pels diferents serveis i àrees de l'Ajuntament, i a executar per les mateixes, i que apunten en la direcció marcada per les fites estratègiques del Pla d'Acció: *Dibuixem un camí*. El Pla d'Acció Municipal cap a la Sostenibilitat de Girona s'estructura jeràrquicament en els 4 Eixos que agrupen les fites a assolir, que es desenvolupen en programes d'actuació, i es concreten en un conjunt d'accions i projectes. Els PAM es conceben com a impuls del govern municipal per assolir les fites del PALS, per això el seu període de vigència coincidirà amb les legislatures del govern municipal. En el primer semestre de cada legislatura l'Ajuntament hauria de presentar un nou PAM que avanci el procés d'Agenda 21 i millori els indicadors no assolits en anteriors PAM.

Els Pactes Sectorials i Ciutadans per a la Sostenibilitat.

L'impuls de la Girona sostenible requereix de la implicació de tota la comunitat i la participació dels ciutadans i ciutadanes com a actors clau del procés, per això es preveu que es puguin definir accions concretes del PALS també a través de **Pactes Sectorials i Ciutadans per a la Sostenibilitat**. Aquests Pactes Ciutadans, a promoure dins d'àmbits restringits sectorialment o territorial, seran instruments participatius per a l'assumpció de compromisos dels ciutadans per tal de definir accions concretes per avançar cap a la sostenibilitat d'un sector concret per part de diferents col·lectius ciutadans.

Amb els Pactes Ciutadans es busca la implicació directa de diferents sectors i col·lectius de la ciutat, a partir de les seves necessitats i interessos, i amb el seu llenguatge, per tal de pactar els hàbits i models de comportament que fomentin la sostenibilitat de la ciutat. L'Ajuntament de Girona, d'acord amb el Consell Municipal de Sostenibilitat, traslladarà i promourà el debat de l'Agenda 21 en tots aquests àmbits sectorials.

El Pla d'Avaluació i Seguiment

El seguiment sistemàtic dels objectius i elements clau prioritzats i dels indicadors seleccionats, així com la difusió generalitzada del seu estat i evolució ha de ser la garantia de millora contínua del procés de sostenibilitat. Per això el Pla d'Acció (PALS) inclou un **Pla d'Avaluació i Seguiment (PAS)**, que permet avaluar i seguir l'assoliment de les fites marcades i proposar noves accions. El Consell Municipal de Sostenibilitat és l'espai on s'analitzarà i interpretarà el grau de compliment del procés d'Agenda 21 Local de Girona. A més des del Consell es debatran i aclariran els dubtes que puguin sorgir, i aquest és també l'òrgan que coordini la participació ciutadana necessària en tot el procés.

Així, al estructurar el Pla d'Acció Local per a la Sostenibilitat (PALS) de Girona al voltant d'unes fites bàsiques, i amb accions tant en els Plans d'Acció Municipals, com en els Pactes Ciutadans, que caldrà anar corregint i ampliant a través del Pla d'Avaluació i Seguiment, hem volgut definir un procés obert i dinàmic, que es construeixi PAM a PAM i PAS a PAS, i promogui la activitat no només de l'administració local sinó la de tota la comunitat.

El Pla d'Acció Municipal cap a la Sostenibilitat de Girona

La present proposta del Pla d'Acció Municipal inclou 126 accions agrupades en 4 grans eixos i recull les accions proposades per les diferents àrees i serveis de l'Ajuntament de Girona per tal d'assolir una ciutat més sostenible.

Les accions incloses en aquest Pla d'Acció són el resultat de les dinàmiques iniciades amb el Pla de Ciutat de l'any 1996 i recullen propostes sorgides en els diferents òrgans de participació de l'Ajuntament. En especial recull les propostes de les diagnosi dels 14 objectius temàtics de l'Agenda 21 Local en el marc del Consell de Sostenibilitat, però també les propostes recollides en debats sobre la promoció local en el marc del Consell Econòmic i Social, dels debats del Consell de Cohesió Social, del Consell Municipal d'Educació, del Consell de la Cultura i les Arts, i del Consell de Cooperació i Solidaritat, entre altres. Aquestes propostes d'accions són el resultat de l'assumpció per part de totes les regidories de l'Ajuntament dels criteris de sostenibilitat, i de l'aplicació d'aquests de manera transversal.

Totes les accions proposades en aquest Pla d'Acció Municipal estan en la línia dels objectius marcats en les 15 fites de *Dibuixem un camí* de l'Agenda 21 Local de Girona.

El Pla d'Acció Municipal cap a la Sostenibilitat de Girona (2004-2007) s'estructura jeràrquicament en 4 eixos principals, i les accions s'agrupen en 34 programes repartits en 14 blocs diferents, tal i com es representa a continuació.

EIX 1. GIRONA, UN ESPAI ON VIURE

BLOC 1.1. L'ENTORN NATURAL I LA BIODIVERSITAT

- ? Gestió integral dels espais naturals i la biodiversitat de Girona
- ? Foment del coneixement del medi natural de Girona
- ? L'accessibilitat de la ciutadania a l'entorn natural de Girona

BLOC 1.2. LA MOBILITAT EN UNA CIUTAT ACCESSIBLE

- ? Millora de la qualitat urbana
- ? Promoció de la mobilitat sostenible i el transport públic
- ? Serveis accessibles i descentralitzats

BLOC 1.3. EL PROCÉS DE CONSTRUCCIÓ D'UNA CIUTAT SOSTENIBLE

- ? Definir la ciutat sostenible i els criteris per arribar-hi
- ? Promoure l'habitatge social i sostenible

BLOC 1.4. LA PLANIFICACIÓ A NIVELL SUPRAMUNICIPAL

- ? Connectivitat i coordinació en la gestió dels espais naturals
- ? Pacte supramunicipal per a la mobilitat sostenible
- ? Potenciació de la coordinació en la planificació supramunicipal

EIX 2. GIRONA, UNA MANERA DE VIURE

BLOC 2.1. GESTIÓ EFICIENT I SOSTENIBLE DELS RECURSOS

- ? Estalvi d'energia i energies renovables
- ? Gestió integral del cicle de l'aigua
- ? Minimització i gestió sostenible dels residus
- ? Els serveis municipals com a exemple
- ? Incentius per fomentar el canvi d'hàbits

BLOC 2.2. MILLORA DE LA QUALITAT AMBIENTAL

- ? Estudi i control de la contaminació atmosfèrica
- ? Control i reducció de les emissions de les activitats i vehicles
- ? Promocionar les bones pràctiques ambientals a les activitats econòmiques

BLOC 2.3. MILLORA DE LA QUALITAT DE VIDA I CREACIÓ D'UN MODEL DE CIUTAT DES DE LA PERSPECTIVA DEL DESENVOLUPAMENT LOCAL

- ? Qualitat de vida i promoció de la salut
- ? Promoció de sectors econòmics d'acord amb un model sostenible

EIX 3. GIRONA, UN ESPAI PER A PARLAR

BLOC 3.1. EDUCACIÓ, COMUNICACIÓ I PARTICIPACIÓ DES DE I PER A LA SOSTENIBILITAT

- ? Potenciació dels programes i recursos educatius que fomentin la sostenibilitat
- ? Estendre l'educació a tots els àmbits de la societat
- ? Realització de campanyes de comunicació i sensibilització ciutadana
- ? Foment i dinamització de la participació

BLOC 3.2. ELS PACTES CIUTADANS PER A LA SOSTENIBILITAT

BLOC 3.3. EL PLA D'AVUACIÓ I SEGUIMENT

EIX 4. GIRONA, TOTS JUNTS

BLOC 4.1. FOMENT I INTEGRACIÓ DE LA DIVERSITAT

- ? Foment de l'accés a l'habitatge i al treball
- ? Fomentar la diversitat i pluralitat.

BLOC 4.2. LA RELACIÓ ENTRE UNIVERSITAT I CIUTAT

BLOC 4.3. ESPAIS DE PARTICIPACIÓ, INTERCANVI I COORDINACIÓ

- ? Taules de concertació local en promoció
- ? Foment de la creació d'espais de debat, reflexió i producció conjunta amb els diferents agents socials de la ciutat

BLOC 4.4. UNA SOCIETAT GIRONINA JUSTA I SOSTENIBLE AMB TOT EL PLANETA

- ? Establir una estratègia transversal en els afers globals

Estructura de les fitxes de les accions

Les accions s'expliquen en fitxes estandarditzades. Al principi de cadascuna de les fitxes s'indica l'eix, el bloc i el programa on s'emmarca l'acció, fa una descripció detallada de l'acció. La fitxa es complementa amb una valoració sobre diversos aspectes relacionats amb l'aplicació de l'acció (tipus d'acció, Responsabilitat de seguiment o execució, altres àrees de l'Ajuntament implicades (a banda de les responsables), estimació del cost econòmic, possibles fonts de finançament, i indicadors de sostenibilitat que es preveu es veuran afectats per l'execució de l'acció.

Relació d'abreviacions utilitzades en les fitxes:

ACA	Agència Catalana de l'Aigua (GENCAT)
ADF	Associació de Defensa Forestal
ADIGSA	Administració, Promoció i Gestió S.A. (GENCAT)
AGirSST	Aigües de Girona, Salt i Sarrià de Ter SA
AjGirona	Ajuntament de Girona
Alba-Ter	Consorci Alba-Ter
ARC	Agència de Residus de Catalunya (GENCAT)
CASS	Centre d'Acollida i Serveis Socials
CCG	Consell Comarcal del Gironès
CESGi	Consell Econòmic i Social de Girona
CILMA	Centre d'Iniciatives Locals de Medi Ambient
CMdS	Consell Municipal de Sostenibilitat de Girona
CGavarres	Consorci de les Gavarres
CPF	Centre de la Propietat Forestal
DBF	Departament de Benestar i Família (GENCAT)
DIE	Dispositiu d'Inserció Econòmica (Ajuntament de Girona)
DipG	Diputació de Girona
DMAH	Departament de Medi Ambient i Habitatge (GENCAT)
DPTOP	Departament de Política Territorial i Obres Públiques (GENCAT)
DS	Departament de Salut (GENCAT)
FAVIV	Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de Catalunya
GENCAT	Generalitat de Catalunya
ICAEN	Institut Català de l'Energia
IDAE	Instituto de Diversificación y Ahorro de la Energía
OIAC	Oficina d'Informació i Atenció al Ciutadà (Aj. de Girona)
OMIC	Oficina Municipal d'Informació al Consumidor (Aj. de Girona)
TRARGISA	Tractament de Residus i Aigües Residuals de Girona SA
TMG	Transports Municipals del Gironès
UdG	Universitat de Girona
UMAT	Unitat Municipal d'Anàlisi Territorial (Aj. de Girona)
XCPS	Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat

EIX 1. GIRONA, UN ESPAI ON VIURE

Dins de **Girona, un espai on viure**, s'agrupen totes aquelles accions que es caracteritzen per millorar i preservar tant els espais naturals com els espais on fem la nostra vida quotidiana. Inclou accions destinades a la preservació dels hàbitats i paisatges, a fomentar una mobilitat sostenible, a reduir la petjada ecològica de la ciutat, i a fomentar la planificació supramunicipal. En conjunt, agrupa a 43 accions que responen a les 4 fites que es van consensuar per a aquest eix a la jornada del dia 5 de juny de 2004.

A assolir la fita de ***“Desenvolupar plans de gestió integral dels espais naturals i zones verdes per potenciar la biodiversitat i la connectivitat facilitant el coneixement, identificació i participació de la ciutadania”*** hi contribueixen les 8 accions del bloc 1.1. L'ENTORN NATURAL I LA BIODIVERSITAT, que estan agrupades en 3 programes: a) Gestió integral dels espais naturals i la biodiversitat de Girona, b) Foment del coneixement del medi natural de Girona, i c) L'accessibilitat de la ciutadania a l'entorn natural de Girona.

La fita ***“Per minimitzar els impactes locals i globals de la mobilitat, calen pactes municipals i supramunicipals que redueixin els desplaçaments privats contaminants mitjançant una xarxa de transport sostenible i funcional”*** està representada amb les 15 accions del bloc 1.2. BLOC 1.2. LA MOBILITAT EN UNA CIUTAT ACCESSIBLE amb els programes concrets de a) *Millora de la qualitat urbana*, b) *Promoció de la mobilitat sostenible i el transport públic* i c) *Serveis accessibles i descentralitzats*. També per les 4 accions del programa ***“Pacte supramunicipal per a la mobilitat sostenible”*** del bloc 1.4.

Les 5 accions del BLOC 1.3. EL PROCÉS DE CONSTRUCCIÓ D'UNA CIUTAT SOSTENIBLE estan pensades per tal d'assolir la fita ***“Cal pactar entre tots el model de sistema urbà que redueixi la petjada ecològica i que sigui socialment just; i establir els criteris concrets i les responsabilitats en tots els camps i per a tots els agents socials”***.

Finalment, la fita de ***“Promoure organismes supramunicipals per a la coordinació, planificació, participació i gestió dels sistemes naturals, la planificació urbanística, econòmica i social, la mobilitat i els serveis generals”*** està representada per les 13 accions del BLOC 1.4. LA PLANIFICACIÓ A NIVELL SUPRAMUNICIPAL, repartits en els programes: a) *Connectivitat i coordinació en la gestió dels espais naturals*, b) *Pacte supramunicipal per a la mobilitat sostenible* i c) *Potenciació de la coordinació en la planificació supramunicipal*

EIX 1. GIRONA, UN ESPAI ON VIURE

BLOC 1.1. L'ENTORN NATURAL I LA BIODIVERSITAT

? **Gestió integral dels espais naturals i la biodiversitat de Girona**

2 ACCIONS

? **Foment del coneixament del medi natural de Girona**

3 ACCIONS

? **L'accessibilitat de la ciutadania a l'entorn natural de Girona**

3 ACCIONS

BLOC 1.2. LA MOBILITAT EN UNA CIUTAT ACCESSIBLE

? **Millora de la qualitat urbana**

6 ACCIONS

? **Promoció de la mobilitat sostenible i el transport públic**

5 ACCIONS

? **Serveis accessibles i descentralitzats**

5 ACCIONS

BLOC 1.3. EL PROCÉS DE CONSTRUCCIÓ D'UNA CIUTAT SOSTENIBLE

? **Definir la ciutat sostenible i els criteris per arribar-hi**

3 ACCIONS

? **Promoure l'habitatge social i sostenible**

2 ACCIONS

BLOC 1.4. LA PLANIFICACIÓ A NIVELL SUPRAMUNICIPAL

? **Connectivitat i coordinació en la gestió dels espais naturals**

5 ACCIONS

? **Pacte supramunicipal per una mobilitat sostenible**

4 ACCIONS

? **Potenciació de la coordinació de la planificació supramunicipal**

5 ACCIONS

EIX 2. GIRONA, UNA MANERA DE VIURE

Dins de l'eix, **Girona, una manera de viure**, s'agrupen totes aquelles accions que es caracteritzen per el foment d'un model de vida de qualitat i sostenible, on es promouen hàbits de gestió eficient i sostenible dels recursos, una nova cultura de l'aigua, millorar la qualitat ambiental i promoure les bones pràctiques ambientals i sostenibles. En conjunt, agrupa 42 accions que responen a les 6 fites que es van consensuar per a aquest eix.

Dins del Bloc 2.1 GESTIÓ EFICIENT I SOSTENIBLE DELS RECURSOS, les dues accions del programa *Estalvi d'energia i energies renovables*, i les accions 2.2.10 i 2.1.11 del programa *Els serveis municipals com a exemple* s'emmarquen en la fita **"Elaborar un pla per tal de reduir la despesa energètica, la dependència externa, i augmentar l'ús de les energies renovables en detriment de les no renovables (fòssil i nuclear)"**. Així mateix, les 4 accions del programa *Gestió integral del cicle de l'aigua*, l'acció 2.1.12 del programa *Els serveis municipals com a exemple*, l'acció 2.1.18 del programa *Incentius per fomentar el canvi d'hàbits* busquen l'assoliment de la fita **"Introduir criteris per a una nova cultura de l'aigua. Posant èmfasi en l'estalvi, reducció i optimització"**. I la fita **"Definir un nou model de gestió de residus que potencii el model de les 3R i minimitzi la incineració i l'abocament com a sistemes de tractament"** està representada per les 3 accions del programa *Minimització i gestió sostenible dels residus*, l'acció 2.1.13 del programa *Els serveis municipals com a exemple*, les accions 2.1.16 i 2.1.17 del programa *Incentius per fomentar el canvi d'hàbits*, i l'acció 1.4.14 de planificació supramunicipal

La fita **"Disminuir la contaminació atmosfèrica, acústica i electromagnètica a escala local; i contribuir, des de Girona, a la disminució de les emissions de gasos relacionats amb l'efecte hivernacle"** s'espera assolir amb les 11 accions del bloc 2.2. MILLORA DE LA QUALITAT AMBIENTAL agrupades en els programes a) *Estudi i control de la contaminació atmosfèrica*, b) *Control i reducció de les emissions de les activitats i vehicles* i c) *Promoció de les bones pràctiques ambientals a les activitats econòmiques*.

Les accions relacionades amb la fita de **"Promoure bones pràctiques ambientals"** es troben repartides de manera transversal en els diferents programes, però especialment en el *Promoció de les bones pràctiques ambientals a les activitats econòmiques* del bloc 2.2 i *Promoció de sectors econòmics d'acord amb un model sostenible* del bloc 2.3.

Finalment a la fita **"Millorar la qualitat de vida"** li corresponen les 6 accions del programa *Qualitat de vida i promoció de la salut* del BLOC 2.3. MILLORA DE LA QUALITAT DE VIDA I CREACIÓ D'UN MODEL DE CIUTAT DES DE LA PERSPECTIVA DEL DESENVOLUPAMENT LOCAL

EIX 2. GIRONA, UNA MANERA DE VIURE

BLOC 2.1 GESTIÓ EFICIENT I SOSTENIBLE DELS RECURSOS

? Estalvi d'energia i energies renovables

2 ACCIONS

? Gestió integral del cicle de l'aigua

4 ACCIONS

? Minimització i gestió sostenible dels residus

3 ACCIONS

? Els serveis municipals com a exemple

6 ACCIONS

? Incentius per fomentar el canvi d'hàbits

3 ACCIONS

BLOC 2.2 MILLORA DE LA QUALITAT AMBIENTAL

? Estudi i control de la contaminació atmosfèrica

6 ACCIONS

? Control i reducció de les emissions de les activitats i vehicles

5 ACCIONS

? Promoció de les bones pràctiques ambientals a les activitats econòmiques

2 ACCIONS

BLOC 2.3 MILLORA DE LA QUALITAT DE VIDA I CREACIÓ D'UN MODEL DE CIUTAT DES DE LA PERSPECTIVA DEL DESENVOLUPAMENT LOCAL

? Qualitat de vida i promoció de la salut

6 ACCIONS

? Promoció de sectors econòmics d'acord amb un model sostenible

5 ACCIONS

EIX 3. GIRONA, UN ESPAI PER PARLAR

Dins de **Girona, un espai per parlar**, s'agrupen accions destinades a l'educació, comunicació i participació en l'assoliment d'un model de societat sostenible. Cal tenir present però, que els aspectes de participació s'han tractat de manera transversal i destacada i que per tant, a més de en les 23 accions d'aquest eix, es troben també inclosos en moltes de les accions que formen part dels altres eixos.

Les accions de participació s'inscriuen dins de la fita: ***“Promoure el coneixement, la participació crítica i responsable i la implicació en les decisions, de la ciutadania; amb un llenguatge clar i entenedor; centrat en els barris, sectors, associacions de veïns i persones; a partir de les seves necessitats i interessos; tot això en un procés de mitjà-llarg termini, en el marc de la ciutat educadora”.***

Aquest eix inclou 18 accions incloses en el bloc 3.1. EDUCACIÓ, COMUNICACIÓ I PARTICIPACIÓ DES DE I PER A LA SOSTENIBILITAT, agrupades en quatre programes que s'onen fet complementaris: a) *Potenciació dels programes i recursos educatius que fomentin la sostenibilitat*, b) *Estendre l'educació a tots els àmbits de la societat*, c) *Realització de campanyes de comunicació i sensibilització ciutadana*, i d) *Foment i dinamització de la participació*.

A més, aquest eix conté 2 accions dins del BLOC 3.2. ELS PACTES CIUTADANS PER A LA SOSTENIBILITAT i 3 accions dins del BLOC 3.3. EL PLA D'AVUACIÓ I SEGUIMENT, que s'ajusten als compromisos específics de participació i seguiment del procés adquirits durant la elaboració de l'Agenda 21 Local de Girona.

EIX 3. GIRONA, UN ESPAI PER PARLAR

BLOC 3.1. EDUCACIÓ, COMUNICACIÓ I PARTICIPACIÓ DES DE I PER A LA SOSTENIBILITAT

- ? Potenciació dels programes i recursos educatius que fomentin la sostenibilitat

3 ACCIONS

- ? Estendre l'educació a tots els àmbits de la societat

5 ACCIONS

- ? Realització de campanyes de comunicació i sensibilització ciutadana

7 ACCIONS

- ? Foment i dinamització de la participació

3 ACCIONS

BLOC 3.2. ELS PACTES CIUTADANS PER A LA SOSTENIBILITAT

2 ACCIONS

BLOC 3.3. EL PLA D'AVUACIÓ I SEGUIMENT DE L'AGENDA 21

3 ACCIONS

EIX 4. GIRONA, TOTS JUNTS

Dins de l'eix, **Girona, tots junts**, s'agrupen totes aquelles accions destinades a la cohesió de la ciutat, i a que tots junts, tot respectant la nostra diversitat, puguem avançar cap al desenvolupament sostenible de la ciutat i del conjunt del planeta. En total agrupa 18 accions que responen a les 4 fites que es van consensuar per a aquest eix.

Les 4 accions del bloc 4.1. FOMENT I INTEGRACIÓ DE LA DIVERSITAT busquen fomentar l'assoliment de la fita ***“Fomentar la integració des del respecte a la diversitat mitjançant polítiques actives d'educació, habitatge, ocupació i cultura”***, a banda de les altres accions amb similar sentit que es troben en altres eixos.

L'única acció del bloc 4.2 correspon a la fita ***“Recuperar i reinventar la relació entre Universitat i ciutat”***

A la fita de ***“Crear espais de participació, intercanvi i coordinació amb la inclusió dels diferents discursos existents (sectors, àrees, col·lectius, generacions, institucions, grups, etc.) per tal d'optimitzar esforços i recursos en educació, cultura i esports, per assolir la cohesió social i el desenvolupament sostenible”*** li corresponen les 9 accions del bloc 4.3. ESPAIS DE PARTICIPACIÓ, INTERCANVI I COORDINACIÓ.

I finalment, les 4 accions del Bloc 4.4 UNA SOCIETAT GIRONINA JUSTA I SOSTENIBLE AMB TOT EL PLANETA estan pensades per intentar assolir la fita de ***“Transformar les polítiques de cooperació internacional per tal de generar efectes bidireccionals que permetin assolir un model de societat sostenible”***.

EIX 4. GIRONA, TOTS JUNTS

BLOC 4.1. FOMENT I INTEGRACIÓ DE LA DIVERSITAT

? Foment a l'accés a l'habitatge i al treball

2 ACCIONS

? Fomentar la diversitat i pluralitat

2 ACCIONS

BLOC 4.2. LA RELACIÓ ENTRE UNIVERSITAT I CIUTAT

1 ACCIÓ

BLOC 4.3. ESPAIS DE PARTICIPACIÓ, INTERCANVI I COORDINACIÓ

? Taules de Concertació local en promoció

3 ACCIONS

? Foment de la creació d'espais de debat, reflexió i producció conjunta amb els diferents agents socials de la ciutat

6 ACCIONS

BLOC 4.4. UNA SOCIETAT JUSTA I SOSTENIBLE AMB TOT EL PLANETA

4 ACCIONS

La valoració del Pla d'Acció Municipal 2004-2007

Valoració econòmica i temporalització

Les accions que formen part del Pla d'Acció Municipal 2004-2007 cap a la Sostenibilitat (PAM 2004-2007) s'han definit conjuntament amb una estimació del cost econòmica que representarà la seva execució. Cal tenir present que el PAM 2004-2007 expressa una voluntat política i no és en cap cas un document que contingui projectes tècnics detallats. És per aquest motiu que la valoració econòmica és tant sols una estimació, generalment a la baixa, de la voluntat política de dedicar un pressupost a determinades accions. Així i tot, en gairebé un 40% de les accions proposades tenen només un cost organitzatiu o tècnic, ja el cost de l'acció s'integra en el cost normal de funcionament d'alguns dels serveis municipals (generalment en la partida de personal o de funcionament general d'un servei). L'elevat nombre d'accions que tenen cost organitzatiu reflecteix la voluntat de l'Ajuntament que la promoció de la sostenibilitat s'assumeixi des de la gestió diària de les diferents àrees de l'Ajuntament més que no en projectes concrets i específics, aïllats de la gestió diària.

Taula 1. Distribució de les accions del PAM 2004-2007 segons el tipus de cost assignat.

Tipus d'acció	Eix 1	Eix 2	Eix 3	Eix 4	TOTAL
Només Cost Organitzatiu	16	19	6	8	49
Amb pressupost estimat	18	19	13	7	57
Pressupost pendent d'estimar	9	4	4	3	20
TOTAL	43	42	23	18	126

Tal i com es detalla en la taula 1, el 42% de les accions del PAM 2004-2007 tenen un cost assignat, que en conjunt representen prop de 73,6 milions d'euros (Taula 2). En aquesta estimació global no s'inclouen les accions amb cost organitzatiu o tècnic, ni tampoc aquelles 20 accions que tenen el pressupost encara pendent d'estimar, com és el cas d'accions pendents de projectes o estudis tècnics per a les quals no es disposa actualment d'informació suficient per assignar-hi una estimació econòmica.

En la taula 2 es presenta el resum econòmic anual del PAM 2004-2007. Cal tenir present que, a causa de la participació activa des del primer moment de les àrees i serveis tècnics de l'Ajuntament en el procés de redacció del PAM 2004-2007, en el moment de la presentació definitiva d'aquest ja hi ha moltes accions que s'han pogut programar i realitzar durant l'any 2004. La taula 2 reflecteix aquest fet en els prop de 4,8 milions d'euros gastats o pressupostats en accions per l'any 2004.

El cost conjunt estimat de 73,6 milions d'euros recull, a més de les partides que l'Ajuntament de Girona té previst destinar als propers anys a les accions, el cost d'accions que es preveu poder realitzar a través d'aportacions d'altres administracions i fins de particulars. Així, el pressupost assignat per l'Ajuntament al conjunt d'accions amb cost econòmic estimat representa només 13,9 milions d'euros i que representa

només el 19% del total de costos estimats i es preveuen aportacions externes a l'Ajuntament per un valor aproximat de 59 milions d'euros. Les principals aportacions econòmiques previstes corresponen a les accions per a habitatges que sumarien uns 39 milions d'euros, l'ampliació de l'estació depuradora d'aigües residuals de Campdurà (uns 13,5 milions), i les inversions de la companyia d'Aigües de Girona, Salt i Sarrià de Ter (que pel període de 2004-2007 representarien gairebé uns 2 milions d'euros.

Taula 2. Assignació per anys del cost aproximat estimat (en euros) de les 57 accions amb cost ja estimat (total o parcialment), agrupats per blocs. No inclou els costos organitzatius.

EIX/BLOC	2004	2005	2006	2007	TOTAL
1.1	10.500	24.000	2.000	12.000	48.500
1.2	1.324.795	1.306.000	839.448	839.448	4.309.691
1.3	0	24.000.000	9.000.000	9.000.000	42.000.000
1.4	308.000	381.000	277.000	277.000	1.243.000
Total Eix 1	1.643.295	25.711.000	10.118.448	10.128.448	47.601.191
2.1	1.454.000	15.601.296	636.000	636.000	18.327.296
2.2	677.905	161.100	1.200	1.200	841.405
2.3	964.000	964.000	964.000	964.000	3.856.000
Total Eix 2	3.095.905	16.726.396	1.601.200	1.601.200	23.024.701
3.1	288.746	795.071	97.500	103.500	1.284.817
3.2	0	12.000	0	0	12.000
3.3	4.000	4.000	4.000	4.000	16.000
Total Eix 3	292.746	811.071	101.500	107.500	1.312.817
4.1	78.000	78.000	78.000	78.000	312.000
4.2	0	0	0	0	0
4.3	13.200	13.200	13.200	13.200	52.800
4.4	337.500	337.500	337.500	337.500	1.350.000
Total Eix 4	428.700	428.700	428.700	428.700	1.714.800
TOTAL	5.460.646	43.677.167	12.249.848	12.265.848	73.653.509
Participació Ajuntament	3.135.105	6.658.741	2.067.032	2.083.032	13.943.910

La major part de l'assignació de costos estimats recollida en la taula 2 correspon a l'any 2005, ja que molts dels projectes que es preveuen realitzar l'any 2006 i 2007 tenen l'assignació econòmica encara pendent d'estimar.

Gairebé el 65% del pressupost estimat que es recull a la taula 2 correspon al eix 1 "Girona, un espai on viure", i especialment al bloc 1.3 que recull es propostes destinades a foment de l'habitatge. Les accions de l'eix 2 "Girona, una manera de viure, representen prop del 31 % del cost estimat, i les accions de l'eix 3 "Girona un espai per parlar" i l'eix 4 "Girona, tots junts" equivalen en conjunt al 4% del total de cost estimat. Del conjunt d'accions incloses amb pressupost a l'eix 2, la ampliació de la EDAR de Campdurà representa prop del 60% del cost total de les accions dins de l'eix 2, i el 18% del total del PAM 2004-2007. En l'eix 3, les principals despeses ja assignades corresponen especialment a la campanya de foment de la recollida selectiva que representen el 58% del pressupost del PAM.

Les accions dins del programa de Cooperació i solidaritat, repartides entre els quatre anys, representen gairebé el 78% del pressupost assignat a les accions en l'eix 4 del PAM 2004-2007.

Valoració del nivell de participació

Abans que res cal remarcar que en aquests moments es valora només la participació de les diferents àrees de l'Ajuntament en la redacció del Pla d'Acció Municipal, però en el procés d'avaluació i seguiment del procés s'haurà de valorar la participació dels diferents agents (col·lectius, entitats i ciutadania en general) en el conjunt del Pla d'Acció, incloent el Pla d'Acció Municipal i els conjunt de Pactes Ciutadans. Per tal de valorar la participació, tenint en compte a l'hora aspectes quantitius i de qualitat de participació, s'utilitzarà el model que el grup de recerca d'educació social de la Universitat de Girona va dissenyar per encàrrec de l'Ajuntament.

En relació a la participació de les diferents àrees de l'Ajuntament en la redacció del Pla d'Acció Municipal cap a la Sostenibilitat (2004-2007) cal assenyalar que la participació del conjunt de l'Ajuntament des de l'inici del procés ha propiciat que hi hagi una elevada participació de les àrees. Així, com s'observa en la taula 3, les principals àrees de gestió de l'Ajuntament de Girona s'han repartit les responsabilitats de seguiment i execució de les 126 accions. L'àrea de medi ambient i sostenibilitat té responsabilitats de seguiment i execució en 57 de les 126 accions del PAM 2004-2007, el que representa el 45% de les accions. L'àrea d'urbanisme participa amb responsabilitats d'execució en el 19% de les accions, i Mobilitat, coordinació territorial i seguretat en el 17% de les accions.

Taula 3. Nombre d'accions amb responsabilitat de seguiment i execució agrupades per les àrees de gestió de l'Ajuntament de Girona.

Àrea	Eix 1	Eix 2	Eix 3	Eix 4	Total
Presidència-Alcaldia	1			1	2
Mobilitat, coordinació territorial i seguretat	17	1	3		21
Educació	5		10	2	17
Cooperació al desenvolupament				4	4
Participació i relacions ciutadanes	1		4		5
Administració i règim interior		3			3
Hisenda. Desenvolupament local i promoció de la ciutat		7	1	4	12
Urbanisme	16	7	1		24
Medi ambient i sostenibilitat	16	24	16	1	57
Cultura i esports	2			2	4
Serveis socials i joventut	1	5		5	11

La suma de les accions de la taula és superior al nombre d'accions inclosa al PAM 2004-2007 ja que més d'una àrea poden responsabilitats de seguiment i execució.

El Pla d'Avaluació i Seguiment

El procés d'avaluació i seguiment

El sistema d'avaluació, seguiment i difusió de l'Agenda 21 Local i del Pla d'Acció Local parteix de les mesures recollides en la part III "de la *Declaració d'Objectius de l'Agenda 21 Local de Girona*, i les opinions que al respecte ha manifestat el Consell de Sostenibilitat, i que estableixen un sistema de Pla d'Acció obert, en continu, on cada àrea o departament de l'Ajuntament proposi accions; i on el Consell Municipal de Sostenibilitat es responsabilitzi de l'avaluació i seguiment.

El seguiment sistemàtic dels objectius i elements clau prioritzats i dels indicadors seleccionats, així com la difusió generalitzada del seu estat i evolució ha de ser la garantia de millora contínua del procés de sostenibilitat. Per això el Pla d'Acció (PALS) inclou un **Pla d'Avaluació i Seguiment (PAS)**, que permet avaluar i seguir l'assoliment de les fites marcades i proposar noves accions. El Consell Municipal de Sostenibilitat és l'espai on s'analitzarà i interpretarà el grau de compliment del procés d'Agenda 21 Local de Girona. A més des del Consell es debatran i aclariran els dubtes que puguin sorgir, i aquest és també l'òrgan que coordini la participació ciutadana necessària en tot el procés. En concret el Pla d'Avaluació i Seguiment comptarà amb els següents elements:

1.- Sessió anual d'avaluació del Consell de Sostenibilitat. Els representants municipals i el Consell Municipal per a la Sostenibilitat es reuniran, com a mínim, una vegada a l'any, per analitzar el grau de compliment del Pla d'Acció Local i revisar, si és el cas, els indicadors proposats. Per a analitzar el grau de compliment, el Consell disposarà, com a mínim, d'un informe de la secretaria tècnica que inclourà l'estat més actualitzat possible dels indicadors de sostenibilitat. En principi es planteja aprofitar una data pròxima al 5 de juny (Dia Mundial del Medi Ambient) per a realitzar aquesta sessió. En la sessió s'haurà de valorar la participació dels diferents agents (col·lectius, entitats i ciutadania en general) en el conjunt del Pla d'Acció, incloent el Pla d'Acció Municipal i els conjunt de Pactes Ciutadans, i s'utilitzarà el model que el grup de recerca d'educació social de la Universitat de Girona va dissenyar per encàrrec de l'Ajuntament.

2.- Difusió anual de l'estat dels indicadors i del grau de sostenibilitat de la ciutat de Girona. L'Ajuntament es compromet a editar i difondre, com a mínim amb una periodicitat anual, l'estat de compliment de l'Agenda 21 Local, l'estat del Sistema d'Indicadors de Sostenibilitat de Girona i l'informe anual d'avaluació que consensui el Consell Municipal de Sostenibilitat.

3.- Planificació anual d'activitats d'educació i divulgació. Igualment, amb l'objectiu de mantenir viu el procés d'informació i participació ciutadana es planificarà anualment un conjunt d'activitats d'educació i divulgació en relació amb el desenvolupament sostenible. Les activitats educatives s'inclouran en el **programa de recursos educatius** de la ciutat. En la planificació s'inclouran les propostes de treball en relació

al foment de Pactes Sectorials i Ciutadans, i les referides a la promoció de bones pràctiques a través de fullets explicatius, campanyes i cursos destinats a la ciutadania.

Així mateix, el Pla d'Avaluació i Seguiment ha de ser la base que ha d'orientar els nou **Pla d'Acció Municipal (PAM) que s'haurà d'aprovar a l'inici de cada legislatura**. La redacció dels nous Plans d'Acció Municipal tindrà en compte les avaluacions realitzades pel Consell de Sostenibilitat. Cada àrea o departament de l'Ajuntament assumirà els objectius i elements clau i les directrius, estratègies i prioritats que se'n derivin, dels quals té responsabilitat i proposarà les accions necessàries per aconseguir l'evolució positiva dels indicadors del Pla d'Acció Local de Girona

Pactes i compromisos ciutadans

L'impuls de la Girona sostenible requereix de la implicació de tota la comunitat i la participació dels ciutadans i ciutadanes com a actors clau del procés, per això es preveu que es puguin definir accions concretes del PALS també a través de **Pactes Sectorials i Ciutadans per a la Sostenibilitat**. Aquests Pactes Ciutadans, a promoure dins d'àmbits restringits sectorialment o territorial, seran instruments participatius per a l'assumpció de compromisos dels ciutadans per tal de definir accions concretes per avançar cap a la sostenibilitat d'un sector concret per part de diferents col·lectius ciutadans.

Amb els Pactes Ciutadans es busca la implicació directa de diferents sectors i col·lectius de la ciutat, a partir de les seves necessitats i interessos, i amb el seu llenguatge, per tal de pactar els hàbits i models de comportament que fomentin la sostenibilitat de la ciutat. L'Ajuntament de Girona, d'acord amb el Consell Municipal de Sostenibilitat, traslladarà i promourà el debat de l'Agenda 21 en tots aquests àmbits sectorials.

L'Ajuntament de Girona, a través de la secretaria del Consell Municipal de Sostenibilitat, assumeix el compromís de establir un programa de suport i promoció a l'elaboració de Pactes sectorials i Ciutadans per a la Sostenibilitat de Girona. Aquest compromís queda reflexat en l'acció 3.2.1 del Pla d'Acció Municipal 2004 –2007 cap a la sostenibilitat.

El Sistema d'indicadors de sostenibilitat de Girona

L'Ajuntament de Girona, amb la participació del Consell Municipal de Sostenibilitat, elaborarà el **Sistema d'Indicadors de Sostenibilitat de Girona** com a instrument per a avaluar la realitat del municipi des del punt de vista de la sostenibilitat i comprendre com evoluciona en el temps.

El Sistema d'Indicadors de Sostenibilitat de Girona partirà dels indicadors comuns amb la resta de municipis que com Girona pertanyen a la Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat, i als desenvolupats per la Diputació de Girona. Es tindrà en compte però les característiques pròpies de la ciutat de Girona i els objectius del PALS de Girona, i que el conjunt d'indicadors siguin fàcilment mesurables, a partir de dades disponibles de manera regular; que siguin pràctics i comprensibles.

El Sistema d'Indicadors de Sostenibilitat de Girona serà un instrument bàsic en l'avaluació continuada del procés d'Agenda 21 Local de Girona, per vigilar l'efectivitat de les accions del PALS i informar a la ciutadania dels resultats obtinguts.

El Consell Municipal de Sostenibilitat constituirà un grup de treball que discutirà una nova proposta de Sistemes d'Indicadors, que es validarà i aprovarà en la primera sessió d'avaluació i seguiment que el Consell de Sostenibilitat realitzi una vegada aprovat el Pla d'Acció.

El Sistema d'Indicadors de Sostenibilitat de Girona s'organitzarà tenint en compte els següents criteris bàsics:

1.- **Es referiran a les 15 fites** per assolir una ciutat més sostenible, definides pel Consell Municipal de Sostenibilitat. L'objectiu dels indicadors serà la de permetre visualitzar de manera senzilla la evolució de cada una de les fites en relació a la sostenibilitat.

2.- Els indicadors seran **objectius i rigurosos**.

3.- **Es presentaran de forma didàctica i entenedora**. La divulgació dels indicadors haurà de tenir en compte que siguin fàcils d'entendre i interpretar. En cas que per una fita es plantege la necessitat d'utilitzar varis indicadors i subindicadors, finalment hi haurà d'haver, per facilitar la seva difusió, un únic índex que resumeixi la informació.

4.- S'intentarà, sempre que sigui possible, fer ús dels **indicadors que utilitzin les pròpies àrees de l'Ajuntament per a la seva gestió**, o en cas de no utilitzar-ne que aquestes adoptin els indicadors del Sistema d'Indicadors de Sostenibilitat com a propis. Així mateix, es facilitarà la implicació de les àrees i altres consells sectorials de participació ciutadana en el disseny i elecció d'indicadors.

5.- Es prioritzaran indicadors per els quals es disposi de **dades de manera regular, fàcil i segura**, per tal d'assegurar la viabilitat de realitzar sèries temporals comparables.

6.-. Es prioritzarà els indicadors ja **validats i utilitzats** per altres administracions o organismes com a forma de facilitar les comparacions.

7. Sempre que sigui possible s'establiran subindicadors que desglossin la informació **per gènere i per barris**.

A banda dels indicadors compresos en el Sistema d'Indicadors de Sostenibilitat de Girona, la secretaria tècnica del Consell Municipal de Sostenibilitat farà ús d'indicadors específics per tal de valorar el grau d'acompliment de les accions. Aquests indicadors no formaran part del Sistema d'indicadors de Sostenibilitat de Girona.

Esquema general del procés:

